

VÄHEMMISTÖKIELISEN SANOMALEHDISTÖN TUKI VUONNA 2021

Valtion vuoden 2021 talousarvioon on momentille 29.01.50.5 (Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki) varattu 500 000 euron suuruinen määräraha ruotsin kielellä tai valtakunnallisilla vähemmistökielillä eli saamen, karjalan tai romanin kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten saamen- tai karjalankielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka sisältyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Avustukset julkaistiin haettaviksi opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilla 5.5.2021. Hakuaika päättyi 28.5.2021 klo 16.15. Määräajan päättymisen jälkeen saapui Oy Vaasa Insider Ab:n lähettämä hakemus, jota ei voida ottaa huomioon. Määräaikaan mennessä avustushakemuksen lähettivät seuraavat hakijat:

Hakija	Tuen käyttötarkoitus
Anaråskielâ servi ry	Haettu 48 500 euroa inarinsaamenkielisen uutisnurkan avaamiseen ja toimittamiseen.
Förlags Ab Sydvästkusten	Haettu 130 000 euroa Åbo Underrättelser – nimisen sanomalehden julkaisukustannusten alentamiseen.
Svensk Presstjänst Ab	Haettu 400 000 euroa ruotsinkielisen uutispalvelun tuottamisen tukemiseen.
Tigern rf	Haettu 30 000 euroa Ny Tid -verkkolehden tuotantokustannusten kattamiseen.
Understödsföreningen för Nya Östis rf	Haettu 45 000 euroa ruotsinkielisen Nya Östis –sanomalehden toimitus- ja hallintokustannusten kattamiseen.
YHTEENSÄ	YHTEENSÄ 653 500 euroa

Anaråskielâ servi ry eli inarinsaamen kielen yhdistys ry on perustettu edistämään inarinsaamen kieltä kielipesä-, lehti- ja julkaisutoiminnalla sekä tiedonjakamisella. Se on julkaissut vuonna 2020 Anaråš-lehden neljä kertaa ja digilehden Loostâš samoin neljä kertaa. Kumpikaan näistä julkaisuista ei käsittele tällä hetkellä ajankohtaisia asioita, joten yhdistys suunnittelee avaavansa uutisnurkan yhdistyksen omille verkkosivuille. Uutisnurkkaa päivitetäisiin kerran viikossa.

Förlags Ab Sydvästkusten julkaisee **Åbo Underrättelser** –nimistä sanomalehteä, joka vanhin Suomessa yhtäjaksoisesti ilmestynyt sanomalehti. Se ilmestyy viitenä päivänä viikossa. Lehden levikkialue on Turku ja Varsinais-Suomi, erityisesti Turun saaristo ja painos noin 6400 lehteä. Tukea haetaan julkaisukustannusten alentamiseen,

jotta levikkialueen ruotsinkielinen väestö voisi jatkossakin lukea alueellisia ja paikallisia uutisia omalla äidinkielellään.

Svensk Presstjänst Ab (SPT) on uutistoimisto, jonka taustalla ovat HSS Media, KSF Media ja joukko yhteistyökumppaneita. Yhtiö on perustettu vuonna 2013 ja se keskittyy ruotsinkieliseen uutis- ja sisällöntuotantoon, jossa pääpaino on digitaalisella medialla, vaikka se tuottaa myös perinteisempää mediasisältöä. Uutistuotanto käynnistyi täysimittaisena marraskuun alussa 2017. Uutispalvelun tuotteet tavoittavat useimmat ruotsinkielisiä sanomalehtiä lukevat, sillä SPT on tällä hetkellä ainoa suomalainen sisällöntuottaja, joka tuottaa uutisia ruotsinkielisille mediataloille Suomessa.

Tigern rf on tukiyhdistys, joka on 1.1.2017 alkaen virallisesti **Ny Tid** -lehden julkaisija. Ny Tid on kerran kuukaudessa ilmestyvä, puoluepolitiikkaan sitoutumaton vasemmistolainen kulttuuri- ja aikakauslehti, jonka sisällön pääpaino on yhteiskunnan ja kulttuurin kysymyksissä. Hakemuksessa todetaan, että Ny Tid toimii riippumattomana uutistuottajana ja tavoittaa sellaisia aiheita ja teemoja, joita vakiintuneet ruotsinkieliset mediat ja ruotsinkieliset paikallislehdet eivät useinkaan käsittele ja tällä tavoin se lisää monimuotoisuutta suomalaisella mediakentällä. Tukea haetaan Ny Tid -verkkojulkaisun uutistuotannon kustannusten kattamiseen.

Understödsföreningen för Nya Östis rf julkaisee kerran viikossa torstaisin (52 numeroa vuodessa) Loviisassa ilmestyvää Nya Östis –sanomalehteä, jonka painosmäärä on noin 2450. Tukea haetaan toimitus- ja hallintokustannusten kattamiseen, jolloin ruotsinkielisen paikallislehden kustannus tilaajalle pysyisi kohtuullisena.

Avustusten jakoesitys

Jakoperusteet:

Jakokelpoisuus määräytyy valtioneuvoston asetuksen sanomalehdistön tuesta (389/2008) mukaisesti. Saadut hakemukset, lukuun ottamatta Anarâškielâ servi ry:n hakemusta, täyttävät asetuksen muodolliset määritelmät ja kriteerit.

Anarâškielâ servi ry:n hakemuksessa tarkoitettu uutisnurkka ei ole sanomalehdistön tuesta annetun asetuksen 3 §:n mukainen verkkolehti. Asetuksen mukaan avustuskelpoisen verkkojulkaisun sisältöä on täydennettävä vähintään kolme kertaa viikossa, mutta hakemuksen perusteella uutisnurkkaa päivitettäisiin vain kerran viikossa. Sanomalehdistön tuki on tarkoitettu jo olemassa oleville julkaisuille, mutta Anarâškielâ servi ry:n hakemuksesta ilmenee, että uutisnurkka on vasta suunnitteilla. On myös epäselvää, täyttäisikö yhdistyksen verkkosivuilla julkaistava uutispalsta ylittää verkkojulkaisun määritelmän. Näillä perusteilla Anarâškielâ servi ry:n hakemusta ei voida ottaa huomioon avustusten jakamisesta päätettäessä.

Valtion budjetissa oleva summa, 500 000 €, jaetaan siis kelpoisten hakijoiden kesken ja jakoperusteena käytetään valtioneuvoston asetuksen (389/2008) 2 pykälän määritelmää: tarkoituksena on tukea ruotsin, saamen, karjalan ja romanin kielillä sekä viittomakielellä julkaistuja sanomalehtiä ja verkkojulkaisuja, saamen- ja karjalankielisen aineiston tuottamista ja julkaisemista suomen ja ruotsin kielellä

julkaistavan lehden yhteydessä sekä ruotsinkielistä uutispalvelua. Tarkoituksena on siten edistää sananvapautta sekä tiedonvälityksen monipuolisuutta ja monimuotoisuutta.

Asetuksen 5 §:n 4 momentin mukaan ennen päätöksen tekemistä opetus- ja kulttuuriministeriö kuulee asiassa suomenruotsalaisia kansankäräjiä ja saamelaiskäräjiä.

Jakoesitys:

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että haettavana olevasta määrärahasta myönnettäisiin **78 000 euroa Förlags Ab Sydvästkusten Åbo Underrättelser – lehden julkaisukustannusten vähentämiseen**. Lehden painosmäärä on pieni ja pääosa levikkialueesta Turun saaristossa pitkien välimatkojen takana, mikä nostaa lehden julkaisukustannuksia. Avustuksella olisi mahdollista helpottaa lehden saatavuutta julkaisukustannuksia hieman alentamalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että sanomalehdistön tukeen tarkoitettua määrärahasta **375 000 euroa** keskitetään ruotsinkielistä lehdistöä laajasti palvelevan **Svensk Presstjänst Ab:n** tukemiseen. Ministeriö pitää tärkeänä, että uutispalveluja voidaan tarjota ruotsinkielisille sanomalehdille hintaan, joka vastaa suunnilleen suomenkielisten uutispalvelujen hintaa, ja että tätä palvelua voidaan kehittää.

Ministeriö katsoo, että sanomalehdistön tuesta annetun asetuksen 2 §:n mukaista tuen tarkoitusta edistetään tarkoituksenmukaisemmin **keskittämällä pääosa tuesta ruotsinkielistä lehdistöä ja sen yleisöä laajasti palvelevalle Svensk Presstjänstille**. Näin voidaan varmistaa ruotsinkielistä lehdistöä palvelevan uutispalvelun jatkuminen ja tukea monipuolista ruotsinkielistä tiedonvälitystä.

Tigern rf:n julkaisemalle Ny Tid –lehdelle opetus- ja kulttuuriministeriö esittää myönnettäväksi **20 000 €** verkkojulkaisun uutistuotannon kustannusten kattamiseen. Ny Tid oli ensimmäinen lehti Pohjoismaissa, joka ilmestyi verkossa. Verkkouutisissa Ny Tid keskittyy kahteen pääaiheeseen: yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kulttuuriin. Näin se tarjoaa vaihtoehdon muulle medialle ja lisää monimuotoisuutta suomenruotsalaisessa uutistarjonnassa.

Understödsföreningen för Nya Östis rf:lle opetus- ja kulttuuriministeriö esittää myönnettäväksi **27 000 €** toimitus- ja hallintokustannusten kattamiseen. Nya Östis on painosmäärältään verraten pieni julkaisu, joka on levikkialueensa ainoa viikoittain ilmestyvä sanomalehti. Tukemalla toimitus- ja hallintokustannuksia Nya Östis –lehden tilaajahinta olisi mahdollista pitää kohtuullisena.

Hakija	Haettu	Ehdotus 2021	Myönnetty 2020
Anaråskielä servi ry	48 500	ei hakukelpoinen	ei hakenut
Förlags Ab Sydvästkusten	130 000	78 000	60 000
Svensk Presstjänst Ab	400 000	375 000	365 000
Tigern rf	30 000	20 000	ei hakenut
Understödsföreningen för Nya Östis rf	45 000	27 000	20 000
YHTEENSÄ	653 500	500 000	

Lausunnot:

Svenska Finlands Folkting: Folktinget keskittyy lausunnossaan ydintehtävänsä mukaisesti ruotsinkieliselle lehdistölle ja ruotsinkieliselle uutispalvelulle myönnettävään tukeen. Folktinget toteaa lausunnossaan, että sanomalehdistön tuki on merkittävä, kun ylläpidetään ja kehitetään elävää ruotsin- ja kaksikielistä identiteettiä Suomessa. Tukimuoto vastaa myös niitä periaatteita, jotka valtioneuvosto on vahvistanut kansalliskielistrategiassa.

Folktinget tukee lausunnossaan ministeriön esitystä, jonka mukaan pääosa ruotsinkieliselle lehdistölle annettavasta tuesta osoitetaan Svensk Presstjänst Ab:lle, joka on tällä hetkellä ainoa suomalainen sisällöntuottaja, joka tuottaa ruotsinkielistä uutismateriaalia Suomen ruotsinkielisille mediataloille ja palvelee näin laajasti ruotsinkielistä sanomalehdistöä ja sen kohderyhmää.

Sanomalehti Åbo Underrättelser on ainoa Varsinais-Suomessa ilmestyvä ruotsinkielinen sanomalehti. Lehden levikkialueena on pääosin Turun saaristo, missä välimatkat ovat pitkiä, mikä lisää merkittävästi lehden julkaisukustannuksia. Ottaen tämän huomioon Folktinget toteaa, että on hyvät perusteet myöntää ÅU:lle enemmän tukea kuin edellisenä vuonna. Folktingetin näkemyksen mukaan myös tuet sanomalehdelle Nya Östis ja Tigern rfn julkaisemalle Ny Tid –verkkojulkaisulle ovat perusteltuja. Ny Tid poikkeaa profiililtaan muista lehdistä ja käsittelee teemoja, jotka jossain määrin poikkeavat muista ruotsinkielisistä medioista Suomessa. Ny Tid –verkkojulkaisu siis lisää monimuotoisuutta tiedonvälityksessä, mikä on yksi tämän tukimuodon asetuksessa määritellyistä tavoitteista.

Folktinget muistuttaa lausunnossaan, että Suomen ruotsinkieliset sanomalehdet maksavat edelleen uutispalveluista enemmän kuin suomenkieliset sanomalehdet vastaavista palveluista, eikä tilanne ole linjassa sen kanssa, mitä perustuslaki ja valtioneuvoston kansalliskielistrategia edellyttävät. Folktinget ehdottaa, kuten aiempina vuosina, että valtion tulo- ja menoarviossa momentille 29.01.50.5 osoitettu määrärahoja tulisi lisätä, jotta voidaan varmistaa Suomen kansalliskielten tasavertainen kohtelu ja samalla parantaa myös muiden kieliryhmien oikeutta säilyttää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan.

Saamelaiskäräjät: Lausunnossaan Saamelaiskäräjät esittää, että Anarâškielâ servi ry:lle tarjottaisiin mahdollisuus täydentää hakemustaan epäselvien kysymysten osalta ja tuen myöntämistä arvioitaisiin kokonaisuudessaan uudestaan. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan yhdistyksen esitys täyttäisi tuen ehdot ja määräykset tarkentuessaan. Saamelaiskäräjät esittää lausunnossaan toivomuksen, että asetusta tulkittaisiin niin että pienten saamenkielten lehdistötoiminnan muotoja voidaan tukea ja saamen kielten erittäin uhanalainen asema otetaan huomioon päätöstä tehdessä.

Lausunnossaan Saamelaiskäräjät ilmaisee pettymyksensä siitä, ettei opetus- ja kulttuuriministeriö ole pyrkinyt muuttamaan valtioneuvoston asetusta sanomalehdistön tuesta (389/2008), vaikka asetuksen on todettu olevan osittain toimimaton saamelaisten kannalta. Saamelaiskäräjät viittaa myös siihen, että Lapin Kansa ei ole käyttänyt vuonna 2020 myönnettyä tukea, vaan on palauttanut sen takaisin

ministeriölle. Tämä voi Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kertoa siitä, että saamelaisväestön kannalta paras ratkaisu olisi, että tuki jaettaisiin saamelaiselle toimijalle eikä sellaisten sisältöjen toimittamiseen, jotka sisältyvät suomen kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Saamelaiskäräjät muistuttaa lausunnossaan, että Suomi on sitoutunut eri kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin edistämään ja kehittämään saamen kielen asemaa. Lausunnossaan Saamelaiskäräjät esittää lisäksi yleisiä huomioita siitä, miten valtioneuvoston asetusta sanomalehdistön tuesta pitäisi kehittää siten, että se vastaisi paremmin pienten vähemmistökielten tarpeisiin.

Ministeriö kiittää lausunnonantajia perusteellisista lausunnoista. Saamelaiskäräjien lausuntoon ministeriö toteaa, ettei uusi kokonaisarvio tuen saajista ole tarpeen, sillä Anarâškielâ servi ry:n hanke ei täytä sanomalehdistön tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen kriteerejä, eikä näitä kriteerejä voi tulkinnalla muuttaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti kesäkuussa 2020 media-alan toimijoista ja alan asiantuntijoista koostuvan työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella journalismin tukemiseen tarkoitettua väliaikaista valtionavustusta sekä pysyväisluonteista avustusmekanismia journalismin tukemiseksi. Työryhmän ehdotus pysyväksi avustukseksi valmistui huhtikuussa 2021 ja on nyt jatkovalmistelussa. Ehdotuksessa pääasiallinen tukimuoto olisi määräaikainen ja teknologianeutraali toimituksellinen tuotantotuki. Tämän lisäksi ehdotetaan kehittämistukea, jota voitaisiin myöntää aloitteleville tiedotusvälineille ja jo vakiintuneiden tiedotusvälineiden kehittämishankkeisiin. Kolmantena tukimuotona työryhmä ehdottaa erityistä yhteisömedioiden (kansalaismedian) tukea. Tätä voisivat saada myös sellaiset tiedotusvälineet, jotka ovat valtakunnallisia vähemmistökieliä tukevan sanomalehtituen ulkopuolella. Työryhmä toteaa, että yhteisömediatuen yhdistämistä vähemmistökielisen sanomalehdistön tuen kanssa tulisi selvittää.

Viitaten edellä kuvattuun työryhmän esitykseen ministeriö toteaa, ettei sanomalehdistön tukea koskevaa asetusta ole tarkoituksenmukaista muuttaa ennen kuin mediatukityöryhmän ehdotuksen jatkovalmistelu on päättynyt. Ministeriö toteaa lisäksi, että mediatukijärjestelmää olisi kehitettävä kokonaisuutena ja siten, että se olisi mahdollisimman tasapuolinen erilaisten, erikokoisten ja eri kehitysvaiheissa olevien medioiden kesken ja edistäisi kokonaisuudessaan luotettavaa, monipuolista ja yhteiskunnallisesti merkittävää tiedonvälitystä.